

TEELTTIPS VOOR VELDSLAVAN TOPKWALITEIT

Mede dankzij de introductie van veldslarosjes is deze bladgroente in enkele jaren tijd uitgegroeid tot een gegeerd product. Maar de consument eist wel een onberispelijke kwaliteit. Met welke ziekten en fysiologische afwijkingen houden telers best rekening? – *Tom Beyers, Proefcentrum voor de Groenteteelt*

Tot een tiental jaar geleden stond veldsla vooral bekend als een wintergroente. Door zijn sterke tolerantie tegen lage temperaturen werd deze teelt vaak als late herfst- of winterteelt in koud glas (een onverwarmde serre) gezet. Destijds lag de focus vooral op de langbladige rassen, zoals Baval (Rijk Zwaan) en Valgros (Nickerson-Zwaan). Sindsdien heeft de introductie van veldslarosjes de populariteit van deze bladgroente sterk doen toenemen. Onlangs publiceerde het Franse *Centre Technique Interprofessionnel des Fruits et Légumes* (CTIFL) de resultaten van een studie over het verbruik van en de appreciatie voor veldsla door de Franse consument. Daaruit bleek duidelijk dat veldsla wordt beschouwd als een trendy groente, die perfect past bij de huidige westerse levensstijl. Dat veldsla gemakkelijk te wassen is en snel op het bord kan, speelt een grote rol. Het nootachtige karakter valt bij de consument in

de smaak. Velen gaven zelfs aan veldsla als een meer feestelijke groente dan kropsla te zien. Bovenal wordt de groente beschouwd als een synoniem voor versheid. Ook het Belgische publiek weet veldsla te appreciëren, getuige de hoge prijzen die de voorbije zomer op de klok werden geboden in tijden van schaarste. De eerlijkheid gebiedt wel ook de bodemprijzen in tijden van licht overaanbod te vermelden. Ook de industrie heeft dit succes opgemerkt en speelt erop in via het vierde gamma. Hoewel Frankrijk, met de streek rond Nantes (met een areaal van ongeveer 6000 ha), en Duitsland, met de regio van de Pfalz (goed voor 1100 ha), veel grotere spelers zijn in veldsla voor de industrie, wordt hiervoor ook in Vlaanderen op kleine schaal geteeld. Of het nu gaat om veldsla voor de versmarkt of voor het vierde gamma, één ding staat vast: de consument eist onberispelijke kwaliteit. Die kwaliteit vertaalt zich naast een laag

nitraatgehalte hoofdzakelijk in het volledig vrij zijn van ziekten en fysiologische gebreken.

Ziekten bij veldsla

De belangrijkste ziekten die voorkomen bij veldsla zijn de schimmels die smet veroorzaken, witziekte en valse meeldauw. Smet, of het rotten van de onderste bladeren, wordt veroorzaakt door botrytis, sclerotinia of rhizoctonia. Ook phoma werd wel eens aangetroffen op de oudste bladeren. In kropsla duikt de laatste jaren bladpythium frequent op als oorzaak van smet. In welke mate dat bij veldsla geldt, is nog niet helemaal duidelijk. Standaard worden preventieve fungicidenbehandelingen ingezet om smet te voorkomen. Zelfs dan is het toch aangeraden om niet te nat te telen. Bij de start van de teelt mag de bodem ruim vochtig zijn. Maar daarna is het verstandig spaarzaam om te springen met de beregening. Dan is de

regel dat als je twijfelt of het nodig zou zijn, je beter niet beregent. Smet treedt vaak op in een gewas dat te lang stilstaat. Omdat veldsla hoofdzakelijk koud wordt geteeld, hebben de meeste telers niet de mogelijkheid daar zwaar op in te grijpen. De luchtvochtigheid onder controle houden is dan vaak het enige wat min of meer zoden aan de dijk brengt. Een vochtig klimaat verhoogt verder ook het risico op valse meeldauw. Vooral in de herfst durft deze ziekte weleens de kop opsteken bij nat weer en gematigde temperaturen. Echte meeldauw daarentegen komt vaker voor bij droge omstandigheden. Zoals voor smet, geldt voor valse en echte meeldauw dat je best preventief ingrijpt. Respecteer daarbij zeker de adviezen op de KDT-kaarten (Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw).

Fysiologische afwijkingen

Veldsla is een typisch wintergewas, maar de toegenomen populariteit heeft ervoor gezorgd dat het intussen het hele jaar door beschikbaar is. De teelt onder glas bij een zomers klimaat verhoogt echter

.....
 De consument eist een hoge kwaliteit, met een laag nitraatgehalte en zonder ziekten of gebreken.

het risico op een aantal fysiologische afwijkingen. De voornaamste daarvan is lepelblad, wat inhoudt dat de bladrand opkrult. Lepelen treedt op wanneer de plant meer water verdampt dan de wortels kunnen aanleveren, en komt dus voor bij schraal weer en hoge temperaturen. Je kan dit gedeeltelijk opvangen door vroeg af te witten, vanaf half april. Pas vanaf september wordt het kasdek gewassen. Anderzijds kan lepel voor een stuk rasafhankelijk zijn. Uit de rassenproeven voor de zomerteelt bij PCG en Inagro is de laatste jaren gebleken dat Pulsar (Rijk Zwaan) en Gala (Clause) sterk zijn tegen lepelblad. De 2 rassen staan er trouwens om bekend een mooie opbrengst te geven. Wel zijn ze iets gevoeliger voor spranten. Deze zijscheutjes worden vaak gevormd onder gunstige klimaatomstandigheden en een snelle groei. Het ideale veldslarosje zou echter vrij moeten zijn van spranten. Een ras als Agathe (Clause) gaf in de voorbije rassenproeven voor de zomerteelt minder snel spranten, waardoor de kwaliteit door-

gaans iets beter was. Daartegenover stond dan wel een iets lagere opbrengst. Naast spranten is ook schot een gevolg van een te ver gevorderde ontwikkeling, die zorgt voor kwaliteitsverlies. Hierbij komt het er vooral op aan tijdig te oogsten. Zeker bij gunstig weer kan een dag te lang wachten al grote gevolgen hebben. De rassenproeven uit het verleden konden geen eenduidige verschillen in gevoeligheid voor schot tussen rassen aantonen.

Een vochtig klimaat verhoogt het risico op valse meeldauw.

Voor de teelt voor het vierde gamma speelt nog een extra factor mee. De blaadjes mogen maximaal 7 cm lang zijn. Hier komt het er zeker op aan tijdig te oogsten. Bij warm weer, wat bladstrekking in de hand werkt, kan dan niet worden gewacht tot de plant wat op gewicht komt. Telers die zich hierin specialiseren, anticiperen vaak door dichter te zaaien (tot 1000 zaden/m² in plaats van 800 zaden/m²). Hoewel veldsla iets gemakkelijker teelt onder koele omstandigheden, kan ook tijdens de winter kwaliteitsverlies optreden door fysiologische stoornissen. De aandacht gaat daarbij vooral uit naar geel blad. Het vergelen van de onderste bladeren is visueel niet aantrekkelijk en neemt de indruk van versheid weg. Bovendien zijn zulke wegwijnende bladeren gevoeliger voor infecties door smetschimmels. Dikwijls treedt geel blad op bij een teelt die te lang dicht staat, wanneer de groei stagneert door aanhoudende koude. Dan krijgen de onderste bladeren, en vooral de lobbladeren, lange tijd weinig licht. Dit

kan voor een stuk worden verholpen door de zaaidichtheid wat aan te passen. Voor de winterteelt wordt doorgaans iets minder dicht gezaaid (600 zaden/m²). Hierdoor penetreert het licht gemakkelijker in het gewas. Verder vertonen de huidige rassen een verschillende gevoeligheid voor geel blad. Trophy (Clause) kwam meermaals uit de rassenproeven voor de najaar- en winterteelt als zeer sterk tegen geel blad, in combinatie met

een goede productiviteit. Een mogelijk nadeel bleek wel de iets blekere bladkleur. Ook Cirilla (Rijk Zwaan) deed het goed in zowel de najaars- als winterteelten, met een mooi blad, goede opbrengst en een minimum aan geel blad. Daarnaast heeft geplante veldsla doorgaans wat minder snel last van geel blad. De plantjes staan dan typisch per 5 op de perspot, waardoor ze in bosjes bijeen staan, maar er tussen de bosjes nog wat ruimte blijft voor licht. Verder biedt planten nog andere voordelen op het gebied van vroegheid, manueel oogstgemak en minder problemen met onkruiden. Daartegenover staat wel een hogere plantprijs en een moeilijker mechanisatie, waardoor de meeste telers toch voor zaaien opteren. Laat je dus niet verrassen door de korte gestalte van veldsla. Hoewel het om kleine blaadjes gaat, vraagt de teelt heel wat expertise en aandacht. Maar veldsla van topkwaliteit zal door de consument ten volle worden gewaardeerd. ■